

SAMHÄLLE OPINION MASSMEDIA SKÅNE 2006

RUDOLF ANTONI

SOM-institutet (Samhälle, Opinion, Massmedia) vid Göteborgs universitet genomför årligen frågeundersökningar i Sverige och Västsverige där personer i åldrarna 15–85 år tillfrågas om bland annat sina medievanor, attityder i olika samhällsfrågor, fritidsvanor mm. Den första rikstäckande undersökningen genomfördes 1986 och den första regionala undersökningen 1992. Sedan 1996 genomförs också specialundersökningar av enskilda kommuner. År 2001 genomfördes en undersökning i Malmöregionen. År 2004 följdes den upp med SOM-undersökningen i Skåne och 2006 upprepades denna undersökning. Data samlas genomgående in via postala enkäter.

SOM-institutet är ett samarbete mellan tre institutioner vid Göteborgs universitet, Statsvetenskapliga institutionen, Institutionen för Journalistik och masskommunikation samt Centrum för forskning om offentlig sektor, CEFOS. En rad forskningsprojekt medverkar i undersökningarna och i de böcker som SOM-institutet ger ut varje år presenterar forskare analyser baserade på de senaste resultaten. Utrymme ges samtidigt för beskrivningar av mer långsiktiga trender baserade på tidigare undersökningar. I föregående kapitel har valda delar av den regionala SOM-undersökning som genomfördes i Skåne hösten/vintern 2006/07 analyserats. Följande kapitel behandlar utformningen av undersökningen, fältarbetet samt resultatens representativitet.

Population och urval

Den regionala undersökning SOM-institutet genomförde 2001 i Malmöregionen omfattade 3200 slumpmässigt utvalda (OSU) personer i A-region 28 (Burlöv, Kävlinge, Lomma, Lund, Malmö, Staffanstorps, Svedala, Trelleborg och Vellinge) samt, utanför region A28 Eslöv. Undersökningarna 2004 och 2006 omfattade vardera 6 000 personer boende i hela Skåne. I samtliga SOM-undersökningar utgår urvalet ifrån boende i området vilket innebär att såväl svenska som utländska medborgare ingår i undersökningen. Undersökningarna i Skåne har samtliga år omfattat personer i åldrarna 15–85 år.

Frågeformulär

De forskare som deltar i undersökningen formulerar tillsammans med SOM-institutet de enskilda frågorna. SOM-institutet färdigställer därefter frågeformulären. Det formulär (se bilaga) som användes i SOM-undersökningen i Skåne 2006 har samma upplägg och grundläggande struktur som den av SOM-institutet årligen genomförda Väst-SOM-undersökningen, detta för att optimera möjligheterna till jämförelse mellan Region Skåne och Västra Götalandsregionen. Många av frågorna är dessutom utformade likadant som i Skåneundersökningen 2001 för att på det sättet möjliggöra jämförelser bakåt i tiden. Här skall man dock beakta att urvalet skiljer sig betydligt åt mellan 2001 års undersökning och undersökningarna 2004 och 2006. Av tabell 1 nedan framgår vilka ämnesområden som berörs i formuläret för SOM-undersökningen i Skåne 2006.

Tabell 1 Innehållsöversikt för frågeformuläret i SOM-undersökningen i Skåne 2006

Frågeområde	Frågenummer
Nyheter och dagstidningar	1-11
Politik och samhälle	12-30
Samhälle och service	31-39
Medier och samhälle	40-45
Teknikinnehav och internet	46-52
Trafik	53-55
Aktiviteter och fritidsvanor	56-66
Arbetsliv	67-74
Om dig själv	75-99

Huvuddelen av frågorna följs av fasta svarsalternativ, med tillhörande rutor för respondenterna att kryssa i. I några fall svarar respondenten genom att skriva ett tal i en ruta och ytterligare några frågor är helt öppna.

Fältarbete och undersökningsplan

SOM-undersökningen i Skåne 2006 genomfördes i samarbete med ScandInfo Marketing Research AB, som svarade för fältarbetet även i Riks-SOM-undersökningen 2006 samt Väst-SOM-undersökningen 2006. SOM-institutet har stått för undersökningens upplägg och utformning inklusive framtagning av frågeformulär och övrigt material som skickats ut, samt kodning av öppna svar. Scandinfo Marketing Research AB har ombesörjt urvalsdragning, utskick av formulär och påminnelser, telefonuppföljning samt scanning av kryss och ifyllda siffror i formulären.

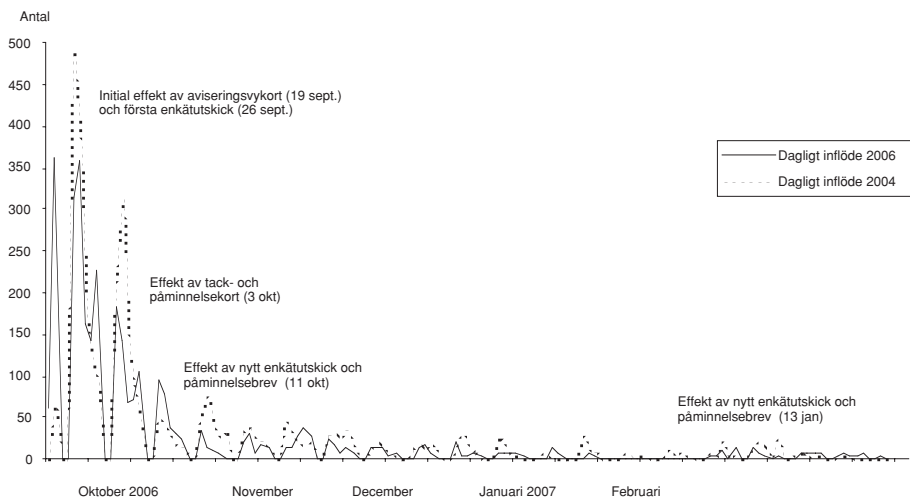
Huvuddelen av datainsamlingsarbetet genomfördes hösten 2006 och följer i huvudsak upplägget i tidigare års Riks- och Väst-SOM-undersökningar. Arbetet inleddes i mitten av september med att ett aviseringskort skickades till respondenterna för att informera om att de var utvalda att delta i undersökningen. Veckan därpå skickades enkäten tillsammans med ett kortare följebrev, en informationsbroschyr om SOM-institutet och dess undersökningar samt en penna. En dryg vecka senare skickades ytterligare ett aviseringskort till samtliga i urvalet med ett tack till dem som redan svarat och en påminnelse till övriga. Under resterande del av fältperioden genomfördes successivt en serie påminnelseinsatser postalt och per telefon – totalt sju stycken. Den sista påminnelseinsatsen innebar att samtliga som inte besvarat enkäten fick en minienkät med en fråga om varför de inte kan/vill besvara undersökningen. Där fanns även möjlighet för anhängig eller dylikt att meddela om svarspersonen var sjuk, bortrest eller på annat sätt oförmögen att besvara undersökningen. Bland de som svarade inom fältarbetets första två veckor lottades det ut 100 böcker med resultat från 2004 års Skånska SOM-undersökning.

I nedanstående uppställning framgår i detalj tidsramarna för fältarbetet och dess olika insatser.

<i>19 sept.</i>	Utskick av aviseringskort.
<i>26 sept.</i>	Utskick av enkät, följebrev, informationsbroschyr, svarskuvert, penna.
<i>3 okt.</i>	Utskick av tack- och påminnelsekort.
<i>11 okt.</i>	Utskick av enkät, följebrev, informationsbroschyr och svarskuvert till intervjupersoner som ännu inte sänt in enkäten.
<i>18 okt.–30 okt.</i>	Telefonpåminnelse till svars personer som ej sänt in enkäten.
<i>25 okt.</i>	Halvtidsutskick till alla som i telefon sagt att de ska delta med tack till de som redan har enkät och ny enkät till de som sagt sig behöva sådan.
<i>1 nov.</i>	Postal påminnelse till personer utan känt telefonnummer och till personer som ej kunnat nås per telefon i föregående telefonpåminnelse.
<i>10 nov–16 nov.</i>	Telefonpåminnelse till svars personer som ej sänt in enkäten.
<i>17 nov.</i>	Postal påminnelse (jfr. 1 nov.).
<i>7 dec–11 dec.</i>	Telefonpåminnelse till svars personer som ej sänt in enkäten.
<i>12 dec.</i>	Postal påminnelse/”jultrev” till samtliga svars personer som ej sänt in enkäten.
<i>13 jan</i>	Postal påminnelse till alla som tidigare sagt JA.
<i>2 feb.</i>	Utskick av enkät, följebrev, svarskuvert samt minienkät (med frågan om varför man inte önskar/kan delta) till svars personer utan känt telefonnummer samt personer som ej kunnat nås vid tidigare telefonpåminnelser.
<i>22 feb.</i>	Fältarbetet avslutades.

Enkäterna började strömma in på allvar veckan efter det första utskicket, och måndagen veckan därpå hade mer än hälften av alla som skulle komma att delta i undersökningen skickat in formuläret. Tempot på inflödet var fortsatt högt under veckorna som följde. Den 1 november hade tre fjärdedelar som skulle komma att delta skickat in. Ett par veckor in i november började enkätinflödet tunna ut och var i fortsättningen i huvudsak lågt. Den 13 december hade 95 procent av dem som skulle komma att skicka in enkäten gjort detta. Figur 1 visar hur inflödet kommer i vågor, tydligt i fas med enkätutskick och påminnelseåtgärder. Observera dock det faktum att helgdagarna (utan postutdelning) ingår i redovisningen, något som lite bedrägligt förstärker denna vågbild i det att varje ”dalgång” därmed går ända ner till 0. Men även bortsett från de något vilseledande dalgångarna kvarstår vågbildseffekten tydligt.

Figur 1 *Inflöde av enkäter i SOM-undersökningen i Skåne 2006 (antal)*

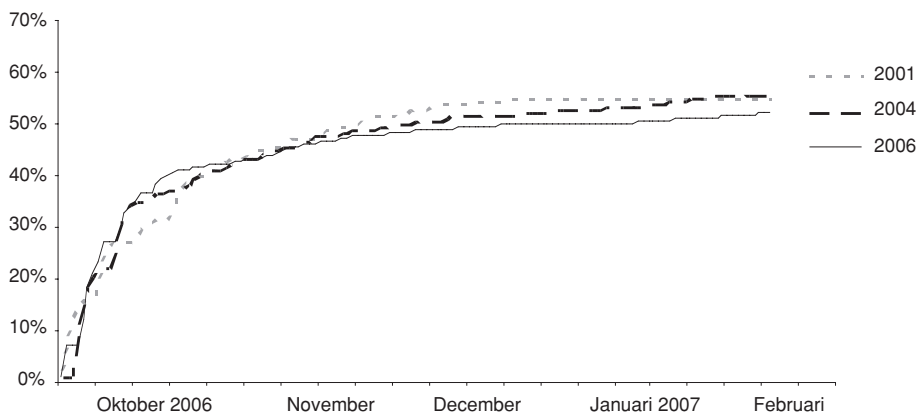

När fältarbetet avslutades den 22 februari 2007 var bruttosvarsfrekvensen – dvs. andelen inkomna enkäter av antalet utskickade – 52 procent för SOM-undersökningen i Skåne. Detta är en något lägre svarsfrekvens än i den parallella undersökning som pågick i Västsverige under samma period. Där var bruttosvarsfrekvensen 56 procent vid fältstopp.

En bit in i fältarbetet under SOM-undersökningen i Skåne 2006 blev det tydligt att svarsbenägenheten skiljde sig åt i denna undersökning jämfört med de tidigare Skåneundersökningar som har genomförts i SOM-institutets regi 2001 och 2004. Andelen som besvarade enkäten tidigt var ungefär densamma, men effekten av påminnelseåtgärderna var betydligt mindre i 2006 års undersökning. Med andra

ord var det ungefär lika stor andel som av intresse och engagemang villigt besvara enkäten utan påminnelse, men de som behövde mer övertalning var svårare att övertala 2006. En möjlig förklaring kan vara att undersökningen gick ut ungefär samtidigt som valet 2006 och att vi ser en uttrötningseffekt när det gäller politiska frågor och engagemang. Något som dock talar emot detta är att det politiska engagemanget hos medborgarna tenderar att gå upp i samband med val. (Holmberg och Weibull 2007)

Figur 2 *Inflödet av enkäter i SOM-undersökningen i Skåne 2006, 2004 samt i Skåneundersökningen 2001 (kumulativ procent av bruttourvalet)*

När man jämför andelen svarande i de tre undersökningarna i Skåne 2001, 2004 och 2006 bör man hålla i minnet skillnaderna mellan dem. SOM-undersökningarna i Skåne 2004 och 2006 är fyra sidor längre än Skåneundersökningen 2001 vilket kanske inte låter som så mycket, men i praktiken innebär att man måste besvara i runda tal 20 frågor mer. Dessutom utgör det en betydande skillnad för upplevelsen av hur tjockt frågeformuläret är. Detta tycks dock uppvägas av att Skåneundersökningen 2001 endast genomfördes i storstadsregionen vilket således leder till att undersökningarna 2001 och 2004 slutligen besvaras av ungefär lika stor andel av urvalet. 2006 års undersökning slutar trots fler påminnelseinsatser än 2001 års undersökning med en lägre bruttosvarsfrekvens.

Svarsfrekvens och bortfall

Från bruttourvalet bortdefinierar man normalt utöver avlidna de personer i urvalet som är långtidssjukskrivna, har flyttat från orten eller dylikt (se kommentar i tabell 2). Svarsfrekvensen utifrån det nettourval man därmed erhåller brukar för samhällsvetenskapliga postenkätstudier uppgå till mellan 60 och 70 procent, beroende på

geografiskt område och typ av svars personer (Holmberg & Petersson 1980, Ohlsson 1986, Holmberg & Petersson 1998). SOM-institutets medborgarundersökningar är inget undantag. De rikstäckande undersökningarna har en genomsnittlig svarsfrekvens sedan 1986 på 67 procent, och Väst-SOM har en genomsnittlig svarsfrekvens på 66 procent. Nettoresultatet för årets SOM-undersökning i Skåne på 58 procent ligger således något lägre än genomsnittet. Redan i SOM-undersökningen i Skåne 2004 noterades en svarsfrekvens som låg under genomsnittet för övriga SOM-undersökningar – 62 procent. Denna låg i nivå med Skåneundersökningen 2001 vilket tyder på att skåningar är något mindre svarsbenägna än man är i övriga landet (se tabell 2). Dessutom tyder 2006 års undersökning på att det blir allt svårare att få skåningarna att svara på enkäter.

Tabell 2 Svarsfrekvens i SOM-undersökningen i Skåne 2006, SOM-undersökningen i Skåne 2004, Skåneundersökningen 2001 samt i Väst-SOM 2006

Undersökning	Brutto- urval	Netto- urval	Andel naturligt bortfall	Antal svar	Svars- frekvens (brutto)	Svars- frekvens (netto)	Fältarbete utfört av
Skåne 2006	6 000	5 417	9,7 %	3 142	52 %	58 %	ScandInfo
Skåne 2004	6 000	5 429	9,5 %	3 360	56 %	62 %	Kinnmark
Skåne 2001	3 200	2 900	9,4 %	1 785	56 %	62 %	Kinnmark
Väst-SOM 2006	6 000	5 462	9,0 %	3 347	56 %	61 %	ScandInfo

Kommentar: Med nettourval avses bruttourval minus naturligt bortfall. Som naturligt bortfall räknas adress okänd, avflyttad, sjuk, institutionell vård, bortrest under fältperioden, studier på annan ort, militärtjänstgöring, ej svensktalande, bosatt, studerar eller arbetar utomlands, förståndshandikappad samt avliden.

Gruppen naturligt bortfall utgörs till stor del av personer som är sjuka eller handikappade – 36 procent, samt de där adressuppgifterna inte stämmer – 25 procent. Men en annan stor grupp utgörs av gruppen bortresta/bor utomlands. Att dessa tillsammans med andelen där adressen inte stämmer utgör drygt hälften av bortfallet kan ses som ett uttryck för en stor rörlighet i befolkningen. En annan grupp av betydelse i det naturliga bortfallet är de som uppger att de inte talar svenska – 17 procent.

Svarsbenägenhet i olika grupper

En analys av svarsbenägenheten i SOM-undersökningen i Skåne 2006 visar hur olika grupper av människor deltar i högre grad än andra. Denna typ av skillnader kan ha stor betydelse för tolkningen av undersökningens resultat. Om en viss grupp är underrepresenterad i undersökningen och samma grupps svar tenderar att skilja

sig från övriga, blir också studiens generella resultat mindre giltiga för denna grupp. Om svarsbenägenheten i en grupp varierar påtagligt i olika undersökningar och dessa jämförs kan det också förklara variationer i svarsmönster för enskilda frågor.

I tabell 3 redovisas svarsbenägenheten efter kön, och ålder i SOM-undersökningarna i Skåne 2006 och 2004, Väst-SOM 2004, samt Skåneundersökningen 2001.

Det har sedan 1995 funnits en skillnad mellan mäns och kvinnors benägenhet att delta i Väst-SOM-undersökningen. Män är mindre svarsbenägna än kvinnor. Sedan 2001 års undersökning har vi kunnat se ett ganska stabilt mönster där skillnaden i svarsfrekvens ligger mellan sex och åtta procentenheter. För den nationella SOM-undersökningen är den genomsnittliga skillnaden fyra procentenheter (Nilsson 2005). I SOM-undersökningen i Skåne både 2006 och 2004 är det något mindre skillnad mellan könen när det gäller svarsbenägenhet än i Väst-SOM 2004 men något mer än i Skåneundersökningen 2001. Med andra ord ligger resultatet inom väntade gränser.

Vi ser också i tabell 3 hur svarsbenägenheten varierar med ålder. Sedan Väst-SOM-undersökningarna startade 1992 har de övergripande trenderna varit att yngre har blivit sämre på att svara, de äldre har blivit bättre och medelålders har legat på en stabil medelnivå. Undantaget från denna trend är den äldsta gruppen, 80-85-år, som sedan 2001 har minskat från 78 procent till 71 procent. Åldersgruppernas spridning har med åren i Väst-SOM blivit större. Skillnaden mellan de åldersgrupper med högst respektive lägst svarsandelar har från att ha legat på 11 procentenheter de första undersökningsåren ökat till 25 procentenheter 2006. Mönstret för SOM-undersökningen i Skåne 2006 skiljer inte nämnvärt ifrån mönstret i Väst-SOM 2006 och inte heller ifrån tidigare Skåneundersökningar.

Tabell 3 Svarsandelar (netto) i olika grupper i SOM-undersökningen i Skåne 2006 och 2004, Skåneundersökningen 2001 samt Väst-SOM 2006 (procent)

År	Skåne 2006	Skåne 2004	Skåne 2001	Väst-SOM 2006
TOTALT	58	62	62	61
<i>Kön</i>				
Män	56	59	59	57
Kvinnor	60	65	64	65
<i>Ålder</i>				
15–19 år	45	54	56	49
20–29 år	44	56	60	48
30–39 år	51	54	53	56
40–49 år	57	61	58	61
50–59 år	65	64	63	66
60–69 år	70	73	73	74
70–79 år	74	72	74	74
80–85 år	69	73	75	71

Tabell 4 Svansandelar (netto) i olika delregioner och kommuner i SOM-undersökningen i Skåne 2006 och 2004 samt i Skåneundersökningen 2001 (procent)

År	Syd-SOM 2006	Syd-SOM 2004	Syd-SOM 2001
Nordvästra Skåne	57	61	-
Sydvästra Skåne	58	61	62*
Nordöstra Skåne	61	63	-
Sydöstra Skåne	58	65	-
Kommun			
Svalöv	43	66	-
Staffanstorp	63	67	64
Burlöv	57	60	64
Vellinge	66	69	61
Östra Göinge	58	62	-
Örkelljunga	58	51	-
Bjuv	53	50	-
Kävlinge	62	66	67
Lomma	63	68	69
Svedala	51	63	56
Skurup	53	60	-
Sjöbo	60	54	-
Hörby	63	63	-
Höör	57	60	-
Tomelilla	50	71	-
Bromölla	56	66	-
Osby	72	65	-
Perstorp	54	48	-
Klippan	63	60	-
Åstorp	55	65	-
Båstad	69	64	-
Malmö	53	58	60
Lund	62	66	63
Landskrona	58	67	-
Helsingborg	55	59	-
Höganäs	65	61	-
Eslöv	54	61	67
Ystad	61	68	-
Trelleborg	62	57	60
Kristianstad	61	64	-
Simrishamn	62	70	-
Ängelholm	56	62	-
Hässleholm	59	64	-

* Med Sydvästra Skåne avses här hela urvalet för Skåneundersökningen 2001

Av uppställningen per delregion i tabell 4 framgår att det är boende i nordöstra Skåne som uppvisar den bästa svarsviljan år 2006. I nordöstra Skåne är det 61 procent som har svarat och i övriga Skåne ligger svarsandelen mellan 57-58 procent. Överlag är det med andra ord mycket små skillnader i Skåne. I Väst SOM 2006 finns det större spännvidd mellan de olika delregionerna. Mellan den delregion där flest besvarat enkäten och den delregion med minst svarsbenägenhet skiljer det 9 procentenheter i Västsverige.

Uppdelningen på olika kommuner visar på skillnader i svarsbenägenhet inom regionen. Av de tio kommuner som ingick i undersökningen 2001 var det tre som hade en svarsfrekvens på minst 65 procent. Av samtliga kommuner som ingick i undersökningen 2004 var det 13 stycken som hade en svarsfrekvens på minst 65 procent och två av dem hade en svarsfrekvens på minst 70 procent. I 2006 års undersökning var det återigen bara tre kommuner som hade en svarsfrekvens på minst 65 procent, Vellinge, Båstad och Höganäs. Av dessa var det endast Vellinge som hade över 65 procent i 2004 års undersökning. Av de kommuner som ingick både i Skåneundersökningen 2001 och i SOM-undersökningen i Skåne 2004 var det fem kommuner som hade högre svarsfrekvens och fem kommuner som hade lägre svarsfrekvens 2004. I jämförelsen hade bland annat Malmö något lägre svarsfrekvens medan Lund hade högre svarsfrekvens 2004. Detta tyder på att det inte finns någon direkt systematik i de små skillnader som syns.

I tabell fem redovisas den procentuella fördelningen av människor mellan 15-85 år på de olika kommunerna i Skåne som helhet, i urvalet för SOM-undersökningen i Skåne 2006 och bland de svarande i undersökningen. Det som tydliggörs i tabellen är att skillnaderna är mycket små mellan den procentuella fördelningen i Skåne och SOM-undersökningen i Skåne 2006. Med andra ord visar detta att SOM-undersökningen har god täckning över hela Skåne och geografiskt kan sägas ge en mycket god bild av verkligheten.

Tabell 5 *Fördelning av invånare i Skånes kommuner i befolkningen, i urvalet före och efter naturligt bortfall samt i inkomna enkäter 2006 (procent)*

	Skåne	Bruttourval	Nettourval	Svarande
Svalöv	1	1	1	1
Staffanstorp	2	2	2	2
Burlöv	1	1	1	1
Vellinge	3	3	3	3
Östra Göinge	1	1	1	1
Örkelljunga	1	1	1	1
Bjuv	1	1	1	1
Kävlinge	2	2	2	3
Lomma	2	1	1	2
Svedala	2	2	2	2
Skurup	1	1	1	1
Sjöbo	1	1	1	1
Hörby	1	2	2	2
Höör	1	1	1	1
Tomelilla	1	1	1	1
Bromölla	1	1	1	1
Osby	1	1	1	1
Perstorp	1	1	1	1
Klippan	1	1	2	2
Åstorp	1	1	1	1
Båstad	1	1	1	1
Malmö	23	23	22	20
Lund	9	9	10	10
Landskrona	3	3	3	3
Helsingborg	10	10	10	9
Höganäs	2	1	1	2
Eslöv	3	3	3	3
Ystad	2	2	2	2
Trelleborg	3	4	4	4
Kristianstad	7	7	7	7
Simrishamn	2	2	2	2
Ängelholm	3	3	3	3
Hässleholm	4	4	4	4

Om vi gör samma typ av jämförelse beträffande ålderssammansättningen – det vill säga jämför fördelningen hos befolkningen, urvalen och de svarande – kan vi se att representativiteten för olika åldersgrupper i SOM-undersökningarna trots den skiftande svarsbenägenheten generellt likväl är god (tabell 6). I de senaste årens Väst-SOM-undersökningar har det som mest skiljt fyra procentenheter mellan urvalet och de svarande. Även i SOM-undersökningen i Skåne 2006 skiljer det som

mest 4 procentenheter där 20-29 åringar är underrepresenterade och där 60-69 åringar är överrepresenterade. Mönstret totalt sett för SOM-undersökningen i Skåne 2006 är – grovt sett – att de under 40 år är något underrepresenterade bland de svarande och de över 60 år är något överrepresenterade. Det är i huvudsak 60-79-åringarna som är överrepresenterade. Tidigare studier inom ramen för SOM-institutet har dock visat att skillnader i åldersfördelning (liksom könsfördelning) mellan befolkning, urval och svarandegrupp har en mycket liten inverkan på svars-mönster.

Tabell 6 Åldersgruppernas fördelning hos befolkningen i Skåne, i urvalet före och efter naturligt bortfall samt i inkomna enkäter 2006 (procent)

	Skåne	Bruttourval	Nettourval	Svarande
15-19 år	8	7	7	6
20-29 år	16	16	15	12
30-39 år	18	18	18	16
40-49 år	16	16	17	16
50-59 år	17	16	15	17
60-69 år	13	14	14	17
70-79 år	9	10	9	12
80-85 år	4	4	3	4

Kommentar: I 2006 års undersökning är antalet 15-åringar färre eftersom personer födda 1991 ej ingått i urvalet.

Vi har tidigare konstaterat tendensen att svarsbenägenheten är lägre bland män än bland kvinnor både i SOM-undersökningarna i Skåne och i de senaste årens Väst-SOM-undersökningar. I tabell 7 nedan kan vi se att fördelningen i Skånes befolkning och i det urval som dragits ur denna population är jämn, dock med en procentenhet lägre andel män i urvalet. Eftersom svarsbenägenheten är större bland kvinnor leder detta slutligen till en viss övervikt av kvinnor bland de svarande. Den något högre andelen kvinnor som deltar i undersökningen innebär således att svaren kan rymma en viss skevhet ifråga om könsrepresentation.

Tabell 7 Könsfördelning hos befolkningen, i urvalet och bland de svarande (procent)

	Skåne	Bruttourval	Nettourval	Svarande
Kvinna	49	50	51	53
Man	51	50	49	47
Summa procent	100	100	100	100

Sysselsättning och medborgarskap

Vid analyser av materialet från SOM-undersökningarna i Skåne 2004 och 2006 och särskilt i jämförelse med Skåneundersökningen 2001 bör man vara medveten om att befolkningen i storstadsområdet skiljer sig något från de boende i övriga delar av Skåne. Men även när en region skall jämföras med en annan bör man vara medveten om skillnaderna i befolkningens sammansättning bland de svarande i de olika urvalen. I tabell 8 kan vi se skillnaderna mellan de olika undersökningarna med avseende på förvärvsställning och medborgarskap. Den mest iögonfallande skillnaden mellan Skåne och Västsverige är i andelen förvärvsarbete som i Skåne ligger omkring 50 procent och i Västra Götaland ligger på 56 procent. Om man ser till Skåne 2006 tycks denna skillnad bero främst på en större andel ålderspensionärer. När det gäller medborgarskap syns endast marginella skillnader mellan de olika undersökningarna.

Tabell 8 *Fördelning per förvärvsställning och medborgarskap i SOM-undersökningen i Skåne 2006, 2004, Skåneundersökningen 2001 samt Väst-SOM 2006*

	SOM-undersökningen i Skåne 2006	SOM-undersökningen i Skåne 2004	Skåneundersökningen 2001	Väst-SOM 2006
<i>Förvärvsställning</i>				
Förvärvsarbete	52	49	50	56
Arbetsmarknadspolitisk åtgärd	2	1	1	2
AMS-utbildning	0	1	0	0
Kunskapslyftet	-	-	0	-
Arbetslös	3	4	3	3
Ålderspensionär	24	22	17	20
Förtidspensionär	4	5	5	5
Hemarbetande	-	-	2	-
Studerande	11	15	16	10
Annat	4	3	-	3
<i>Medborgarskap</i>				
Svenskt	93	94	96	94
Utländskt	4	3	4	3
Både svenskt och utländskt	3	3	-	3

Kommentar: I Skåneundersökningen 2001 fanns inte svarsalternativet "annat" i frågan om sysselsättning. I undersökningarna 2006 och 2004 ingick inte svarsalternativet "hemarbetande" i samma fråga. I frågan om medborgarskap fanns inte alternativet "både svenskt och utländskt" i Skåneundersökningen 2001.

De resultat som presenterats i detta kapitel visar sammantaget på att SOM-undersökningen i Skåne 2006 genererat ett datamaterial som väl representerar olika grupper i den skånska befolkningen. En ytterligare bekräftelse på detta är att den nationella Riks-SOM-undersökningen och SOM-undersökningen i Skåne 2006 vid en jämförelse endast skiljer marginellt i svarsmönstren. För flera centrala frågor har svarsmönstren hos befolkningen i Skåne jämförts dels med förhållanden hos befolkningen som helhet och även med den grupp i det nationella urvalet som bor i Skåne. På det hela taget visar dessa jämförelser samt jämförelserna i detta kapitel att de svarande i SOM-undersökningen i Skåne 2006 som grupp betraktat är mycket lika befolkningen i Skåne.

Referenser

- Holmberg, Sören och Olof Petersson (1980) *Inom felmarginalen. En bok om politiska opinionsundersökningar*. Stockholm: LiberFörlag
- Holmberg, Sören och Olof Petersson (1998) *Opinionsundersökningar och demokratin*. Stockholm: SNS Förlag
- Holmberg, Sören och Weibull, Lennart (2007) "Det nya Sverige". I Holmberg, Sören och Weibull, Lennart (red) *Det nya Sverige*. SOM-institutet, Göteborgs universitet
- Nilsson, Åsa (2005) "Den nationella SOM-undersökningen 2004". I Holmberg, Sören och Lennart Weibull (red) *Ju mer vi är tillsammans*. SOM-institutet, Göteborgs universitet
- Ohlsson, Anders (1986) *Att svara eller inte svara – det är frågan*. Rapport nr 12. Göteborg: Göteborgs universitet, Avdelningen för masskommunikation.
- www.scb.se. Statistikdatabaser, befolkningen.

